

Óli Jacobsen

Andrew Godtfred: Komu upp í stórhvalaveiðuna

Teir hjá Dias á Heyggi voru fjölbroyttir vinnulívmenn. Teir fóru eisini upp í stórhvalaveiðuna, sum tó gjørdist stokkut

5. partur

Eitt ískoyti um "Norðfarið" er, at teir longu í 1945 voru tveir ísfiskatúrar í Grønlandi. Tá høvdu fýrroyingar ikki roynt har síðan krígsbyrjan í 1940. Tann fyrri túrin fingi teir uppí eftir hálvum fimta samdøgri, og tann seinna túrin eftir átta samdøgum. Tá voru teir inni í Holsteinsborg, og tískil var Norðfarið fyrsta skipið úr Europa, sum var inni har eftir krígslok.

Eitt annað ískoyti til søguna um Norðfarið er, at í 1933 hendi tað, sum eg óttaðist fyri. Meðan vit voru staddir á Suðurlandinum í apríl mánað brotnaði krumtappsaksilin.

Vit royndu í einar 14 dagar einans við seglum og fóru síðani heim.

Skipið skuldi fara til Grønlands komandi túrin, so tíðin var knøpp. Skipið hevði ein 80/96 hk motor við dupultum sylindara. Men tað bleiv í skundi settur ein Tuxham 120/140 HK í skipið, meðan vit voru heima. Tíðin varð so knøpp, at tað blivu ikki stundir at taka av einum bjálka í maskinrúminum, sum tað skuldi havt verið gjørt.

Tá ið vit voru farnir avstað, byrjaði tað at bresta í tí aftasta sylindaranum. Vit fóru tí at

taka stemplið so langt upp, sum til bar. Vit styttu tann ovasta ringin og royndu so aftur, men 24 tímar seinni kom bresturin aftur. So varð sylindarin aftur tikin upp, og næsti ringur styttur, men alt segði tað sama. Triðju ferð styttu vit ringin eitt sindur meira, men sami brestur kom aftur. Vit voru nú komnir á Kappan, tá vit fjórðu ferð tóku sylindaran upp aftur. Hesa ferð varð filað meira av tí ovasta ringinum, og tá var friður. Motorurin gekk væl øll tey fýra árini, eg var motorpassari.

Um várið 1934 gekk dynamoin á ljósmotorinum fyri. Vit høvdu eisini eina minni dynamo, sum varð drivin av høvuðsmotorinum.

Eg gjørdi so eitt fundament til ta lítlu dynamoina og legði so reim til svinghjólíð á høvuðsmotorinum.

Tað er undrunarvert, at einki óhapp hendi av hesum. Tað var neyðugt hjá mær at fara yvir um svinghjólíð á høvuðsmotorinum, sum var í gongd, meðan eg arbeiddi, og eingin skermur var fyri. Ofta var óslætt, og skipið rullaði illa. Tann minsta snávingin kundi ført til eina vanlukku. Tað voru annars fá skip, ið høvdu elektriskt ljós tá.

Í 1930-árunum var tað soleiðis, at sparast mátti upp á alt, og minst møguligt skuldi í smiðju. Vit máttu sjálvir gera tær umvælingar, sum vit kundu.

Vit nýttu ikki vanliga sveising, men brúktu silvur at lodda við. Var einki silvur, bleiv ein eingilskur shillingur brúktur, men hann skuldi vera av einum ávisum árgangi.

Aftur til Silver Spray

Vit voru sjei mans við "Silver Spray", tá ið vit voru til fiskiskap. Vit plagdu at fiska í eina viku. Fiskurin skuldi helst ikki vera meira enn trýggjar vikur

Mikkjal Godtfred var stjóri

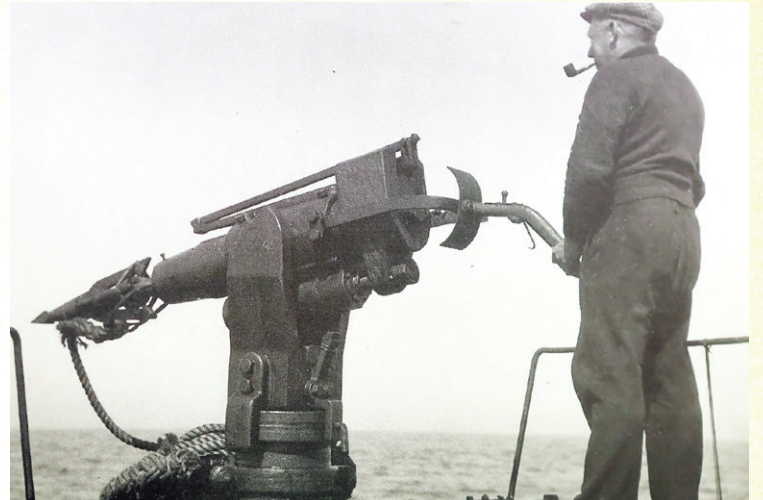
gamal, tá ið hann varð landaður, men undir krígnum var hetta ikki tikið so tungt, tí tørvur var á fiski.

Umframt at fiska undir Íslandi, voru vit ein túr eysturi í Hvítahavinum í 1946. Hetta var russiskt ella sovjetiskt havøki. Vit voru so langt eysturi, at vit skilliga sóu oynna Novaja Semlja um dagin.

Vit voru eisini inni í Honningsvåg í Noregi. Tað var ræðuligt at siggja, hvussu illa býurin var farin. Har voru bara teir beru skorsteinar, sum alt var bumbað.

Havnaðapteinurin leyp hvøkk á meg, tá hann segði, at sóu russarar okkum, so fóru teir avstað við skipinum. Eg tordi ikki at siga tað fyri manningini!

Í Hvítahavinum var góður botnur, men har var ikki fiskiligur sjógvur. Hann var ov klárur. Vit voru uppi á Kaninbankanum eisini, men har voru bert nakrir lirar (steinbítar) at fáa. Men vestari gekk tað so nøkulunda. Har voru góðar hýsur og stórar reyðsprøkur. Vit fiskaðu har í 10 dagar. Vit høvdu seks samdøgur og 18 tímar at sigla til Aberdeen,

Theodor Kruse klárur at skjóta

og vit landaðu fyri 1.800 pund sterling. Pundið var tá 22,40 krónur, sum er 2-3 ferðir meira enn í dag.

Keyptu hvalastøðina í Lopra

So varð fiskimarkið flutt út undir Íslandi, tá kundu vit ikki fiska meira við snurriváð. Vit seldu Silver Spray til Christian Holm Jacobsen, sum vit eisini høvdu keypt hana frá. Tá skeyt Mikkjal – beiggi mín – upp, at vit skuldu keypa hvalastøðina í Lopra, sum var til sølu.

Henda hvalastøðin hevur eina langa søgu. Hon byrjar longu í 1901, og greitt er frá henni í bókini "Lopra" hjá Erlingi Poulsen.

Tað var Gudmund Mortensen á Tvøroyri, sum átti støðina. Niels Mortensen var her suðuri eisini, og hann og Mikkjal gjørdur av, at teir skuldu keypa hvalastøðina. Hetta var í 1948. Eg varð boðin at vera leiðari (bestýrari) og Aksel Johansen, ættaður úr Vík, sum var maskimmaður við mær øll árini við "Silver Spray", skuldi vera smiðjumeistari. Hann var útlærdur smiður og hevði lært í Vági.

Vit stovnaðu felagið P/F

Lopra, og eigararnir voru P/F J. A. Godtfred, felagið Sperm, Aksel og eg sjálvur. Eg setti 10.000 kr. í felagið. Tað voru nógvir pengar tá. Støðin var í ringum standi, so tað mátti nógv umvælast, og tað mátti bótast um umstøðurnar. Tá varð lýsið kókað í opnum ketlum við ongum trýsti á. Vit settu fýra ketlar upp, sum lógu har og rókust. Vit gjørdur teir í stand og brúktu teir at kóka spik í undir trýsti. Seks aðrir ketlar voru, sum kókaðu bein og tvøst. Teir stóðu úti á kjøtloftinum. Tað varð hivað uppí við eini heysu, og so varð tað fyllt í ketlarnar. Voru beinini ov stór, var ein dampsag, sum sagaði beinini sundur. Turka var eingin, t.v.s. – hon var har, men húsið var burtur. Hon hevði ikki verið í brúk í fleiri ár. Vit bygdu eitt hús yvir turkuna og fingi hana at mala aftur. Síðan keyptu vit ein gamlan Tuxham motor sum drívkræft til mylluna. Tað, sum kom úr ketlunum, fór inn í turkuna at blíva turkað. So varð tað koyrt í eina myllu og varð malið til mjøl, sum varð brúkt til tød. Tað, sum kom í turkuna, var tað, sum eftir var í ketlunum.

Annars varð brúk fyri øllum góðum hugflogi at loysa al-